

YAŞLI İHMALİ ve İSTİSMARI ÖNEMLİ SORUNLARDIR, ÖNLENMELİDİR!¹

15.9.2014

Yaşlı ihmal ve istismarının önlenmesi son yıllarda bütün ülkelerde yaşlı sağlığı konuları arasında öncelikli bir yere sahiptir. Yaşlıya kötü muamele² kavramı kapsamında bu iki kavramın ele alınması mümkündür. Aşağıda her iki kavramın tanımları yapılmıştır:

- ✓ **İhmal;** çok genel anlamıyla fiziksel ve tıbbi gereksinimleri karşılamama, günlük yaşam aktivitelerini sürdürmeyi engelleyen durumları kapsar.
- ✓ **İstismar;** fiziksel (itme, tokatlama, tekmeleme gibi) cinsel (yaşlının rızası olmadan cinsel ilişki), ekonomik (maddi kaynaklarda kesinti), psikolojik/duygusal olabilir. Bu tanımlara ek olarak, yaşlı ayrımcılığı³ da bir istismar şeklidir. Birleşmiş Milletler yaşlı istismarının dünyada %1-10 sıklığında görüldüğünü işaret etmektedir. Daha yüksek değerlere de rastlamak mümkündür.

İhmal, istismara göre daha sık görülen bir durumdur.

Yaşlı ihmal ve istismarını önlemek çok kolay olmayabilir. Halk sağlığı yaklaşımında üç temel öneri başlığına odaklanılmalıdır:

1. Korunmaya ilişkin öneriler risklerin ortadan kaldırılmasını amaçlar. Zor bir basamaktır, çok disiplinli ve daha uzun vadeli mücadeleler gerekebilir.
2. Erken tanı ve tedavi önemli bir yaklaşımdır. Bu konuda özellikle yaşlı bakım hizmetlerinde çalışanlar ve sağlık çalışanlarının eğitilmesi gerekir.
3. Rehabilitasyon (esenlendirme) hizmetleri istismara uğrayan yaşlıların hemen ulaşabilecekleri hizmetler olmalıdır.

Toplumda yaşlı istismarına dair algıyı, farkındalığı artırmak gerekir. Bu amaçla, dünya ile paralel olarak, **15 Haziran Dünya Yaşlılara Yönelik İstismarı Farkındalık Günü** toplumsal çalışmalar için değerlendirilebilir. Bu özel gün kapsamında halka, bakım hizmeti verenlere, sağlık çalışanlarına, karar vericilere yönelik etkinlikler yapılabilir. Farkındalık arttığında konuyu ele alınış biçimi de istendik yönde değişecektir.

Kaynaklar

1. European report on preventing elder maltreatment. WHO publications 2011. http://www.euro.who.int/_data/assets/pdf_file/0010/144676/e95110.pdf. p. 1,31, 44. Erişim:14.9.2014.
2. Phelan A. Elder abuse in the emergency department International Emergency Nursing 2012;20:214-20.
3. Pérez-Cárceles MD, Rubio L, Pereniguez JE, Pérez-Flores D, Osuna E, Luna A. [Suspicion of elder abuse in South Eastern Spain: The extent and risk factors](#). Archives of Gerontology and Geriatrics July–August 2009;49(1):132-7.
4. <http://www.inpea.net/>. Erişim:14.9.2014.

¹ Bu doküman Dr. Dilek Aslan'ın katkılarıyla hazırlanmıştır.

² maltreatment

³ ageism